

**»Mladi za napredek Maribora 2013«
30. srečanje**

V VSEH ŽIVI BALET

Raziskovalno področje: UMETNOST

Raziskovalna naloga

0e q | k S O Ÿ Š Č Á U Ú U Š S U Ě Š Č P Č Á U Ö Š Ò Ü P S
T ^ } q | k Ÿ Ö Ö Š Č Á Ö P X Ò V Ö Ü
¥ [| a k Ÿ Á P Ö Ö Š Č Á Ö Ö P R Ö Š Č Á T Ö Ü Ö U Ü

Maribor, januar 2013

**»Mladi za napredek Maribora 2013«
30. srečanje**

V VSEH ŽIVI BALET

Raziskovalno področje: UMETNOST

Raziskovalna naloga

PROSTOR ZA NALEPKO

Maribor, januar 2013

Kazalo vsebine

1	POVZETEK	5
2	UVOD	6
2.1	Kaj je balet?	6
3	ZGODOVINA BALETA	7
3.1	Razvoj baleta	7
3.2	Balet v 19. stoletju - Romantika	7
3.3	Plesalci	8
4	BALET DANES (20.in21.stoletje)	9
4.1	Baletniki	9
4.1.1	Ana Pavlova	9
4.1.2	Znani slovenski baletni plesalci	10
4.2	Veliki učitelji	11
4.3	Veliki skladatelji in koreografi	11
4.4	Oprema	12
4.4.1	Oblačila	12
4.4.2	Obutev	12
4.4.3	Pripomočki in dvorana	13
4.4.4	Pričeska	13
4.5	Vaje in učenje baleta	13
4.5.1	Pozicije rok in nog	14
4.5.2	Vaje	19
4.5.3	Pas de deux (ples v paru)	21
4.6	Ustvarjanje baleta	23
5	ZGODBE O BALETU	23
5.1	La Sylphide	23
5.2	Giselle	24
5.3	Labodje jezero	24
6	BALETNI BESEDNJAK	25
7	ZAKLJUČEK	26
8	REZULTATI ANKETE	27
8.1	Splošne ugotovitve	27

8.2 Razprava ankete	35
9 INTERVJU Z BALETNO PLESALKO ANO TINO PETKOVŠEK	37
9.1 Razprava intervjuja.....	40
10 ZAKLJUČEK.....	41
11 ZAHVALA.....	42
12 VIRI IN LITERATURA	43
Priloga - Anketni vprašalnik.....	44

Kazalo slik

Slika 1: A. R. Laufer in A. Bogov (vir: Mediaspeed, 2005).....	10
Slika 2: Iko Otrin (vir: Mediaspeed, 2010)	11
Slika 3: I. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009).....	14
Slika 4: II. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009).....	14
Slika 5: III. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)	15
Slika 6: IV. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009).....	15
Slika 7: V. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)	16
Slika 8: pripravljalna pozicija oz. "preparation" (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009).....	16
Slika 9: I. pozicija rok (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009).....	17
Slika 10: II. pozicija rok (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)	17
Slika 11: III. pozicija rok (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)	18
Slika 12: arabeska (vir: danceart.com, 2011)	18
Slika 13: grand jete (vir: www.ballet.co.uk, 2010).....	19
Slika 14: Port de bras (vir: ericanatal.blogspot.com, 2012)	19
Slika 15: adage (vir: www.paisley.org.uk, 2011).....	20
Slika 16: Petit allegro ali changement (vir: danzaballet.com, 2010).....	20
Slika 17: Grand allegro (vir: grandallegro.wikispaces.com, 2010).....	21
Slika 18: prikaz del batterie (vir: danzaballet.com, 2010).....	21
Slika 19: ples v paru (vir: www.ballet.co.uk, 2008).....	22
Slika 20: ples v paru (vir: www.ballet.co.uk, 2008)	22

Kazalo grafov

Graf 1: Ali obiskuješ balet? I. skupina	28
Graf 2: Ali obiskuješ balet? II. skupina	28
Graf 3: Katero zvrst plesa bi radi trenirali? I. skupina	29
Graf 4: Katero zvrst plesa bi radi trenirali? II. skupina.....	30
Graf 5: Baletna predstava je razdeljena na: I. skupina	31
Graf 6: Baletna predstava je razdeljena na: II. skupina.....	31
Graf 7: Kaj je tutu? I. skupina	32
Graf 8: Kaj je tutu? II. skupina.....	32
Graf 9: Kaj je plie? I. skupina.....	33
Graf 10: Kaj je plie? II. skupina	33
Graf 11: Kateri so znani baletniki? I. skupina	34
Graf 12: Kateri so znani baletniki? II. skupina.....	34

Graf 13: Ali se vam zdi balet lahek?..... 35

Kazalo tabel

Tabela 1: struktura anketirancev 27

1 P O V Z E T E K

Za to raziskovalno nalogo sva se odločili, ker bi radi izvedeli koliko učencev pozna balet, obiskuje baletne vaje, kako dolgo se pripravljajo baletniki na baletno predstavo kako le ta nastaja, in koliko učencev hodi na baletne predstave, ter kako balet vpliva na življenje posameznikov.

Pri izdelavi raziskovalne naloge se bova po bližje seznanili z urnikom in učenjem baletnikov in upava, da se bo več mladih odločilo za vpis na baletne šole, saj zaradi medijev in vplivov moderne družbe za balet v Sloveniji kaže zanimanje vse manj otrok. Meniva, da na to vpliva tudi izobraženost staršev in prav tako tudi otrok. Ciljna skupina raziskovanja so učenci naše šole. Opravili bova tudi intervju s poklicno balerino Ano Tino Petkovšek.

Na podlagi ankete in intervjuja sva postavili naslednje hipoteze: večina učencev ne pozna baleta, zdi se jim lahek, več deklet, kakor fantov obiskuje balet in kaže zanimanje zanj. S pomočjo rezultatov ankete in intervjuja bova postavljene hipoteze ovrgli oz. potrdili.

2 U V O D

V raziskovalni nalogi sva postavili štiri hipoteze.

Prva hipoteza

- Več deklet bo pokazalo zanimanje za balet.

Mnogi v zmoti mislijo, da je balet za dekleta. Zato veliko več deklet kakor fantov obiskuje baletne vaje. Balet obiskuje zelo malo otrok in mladih, veliko jih misli, da je zelo lahek.

Druga hipoteza

- Razširjene baletnih izrazov, kot so npr. tutu, plie, dejanje večina osnovnošolcev ne razume.

Manjša razlika pri poznavanju baletnih izrazov bo verjetno opazna pri petošolcih in šestošolcih v primerjavi s 3. triado; ker so starejši učenci že nekoliko bolj razgledani in jih bo več vedelo ali vsaj približno uganilo pomen francoskih besed. Prav tako jih večina ne bo poznala znanih baletnikov.

Tretja hipoteza

- Večina učencev ne bo pokazala zanimanja za balet, temveč bo pokazala veliko zanimanje za modernejše ples.

Pri učenju modernejših plesov je hitro opazen napredek, kar za balet ne moremo trditi, saj baletke svoje prve "špičke" obujejo po kar nekaj letih učenja. Tudi glasba je pri baletu nekoliko manj modernejša, večina baletnih skladateljev je pisala v 19. in v začetku 20. stoletja. Baletne gibe se učimo postopoma po razredih ravno zaradi njihove težavnosti.

Četrta hipoteza

- Večina učencev meni, da je balet lahek.

Pri baletnih predstavah baletke in baletniki lahko izvajajo baletne gibe, saj ne bi noben prišel na baletno predstavo gledat baletnike kako se mučijo. Vendar pa so baletni gibi težki in so zanje potrebne številne vaje.

2.1 Kaj je balet?

Balet se razlikuje od drugih vrst plesa po tem, da uporablja gibe, pri katerih se noga

obrne v kolku tako, da so stopala obrnjena vstran (en dehors), in po plesanju po konicah prstov, za kar baletke obujejo copate z utrjeno konico. Zaradi obeh prvin so določeni gibi, zlasti skoki, lažje izvedljivi in bolj privlačni za gledalca.

3 Z G O D O V I N A B A L E T A

3.1 Razvoj baleta

Ples je ritmično gibanje telesa ali dela telesa. Je ena najstarejših oblik umetnosti. Poznamo ljudske plese, balet, sodobne plese... Ples lahko izraža čustva, pripoveduje zgodbo, ustvarja neko posebno ozračje ali nakazuje fizično moč. Razlikujemo dva tipa plesa: družabni ples za zabavo in ples kot sredstvo za občinstvo (odrsko umetnost).

Začetki baleta segajo v 16. in 17. stoletje na evropskih dvorih. Dvor Ludvika XIV. je bil v čudoviti palači Versailles v bližini Pariza. Dvorjani so obiskovali skrbno pripravljene slovesnosti po vrtovih in plesnih dvoranah, imenovane *ballets de cour* - dvorni balet. Pogosto so vključevali parade s konji, sprevide, govore, pesmi in ples.

Plesi so postajali vedno bolj zapleteni. Vsak učitelj jih je učil po svoje. Zato se je Ludvik XIV. po nasvetu kardinala Mazarina, ki je bil tudi navdušen plesalec, odločil, da leta 1661 ustanovi kraljevsko akademijo za ples (*Academie Royale de Danse*), ustanovo, ki naj bi uredila baletno teorijo, očistila balet navlake, ga ohranjala in razvijala.

Pri ustanovitvi Academie sta sodelovala Jean-Baptiste-Lully in Pierre Beauchamp (1636- 1719). Beauchamp je bil tako kot Lully violinist v dvornem orkestru in je plesal manjše vloge, ki so vzbudile pozornost pri kralju in gledalcih. Njegov prvi velik uspeh sta bila glasba in koreografija za balet Preoblečeni Amor (*Amors deuses*). Kralj ga je imenoval za prvega direktorja Academie in mu dal naslov *maitre de la danse* - plesni (baletni) mojster.

3.2 Balet v 19. stoletju - Romantika

V začetku 19. stoletja se v umetnosti razvijajo nova hotenja in novi tokovi. V literaturi in tudi na odru se dokončno uveljavi preprosti človek, z vsemi svojimi problemi, hrepenenjem in bolečino.

Simbol novega gibanja, mož z dolgimi lasmi in rožnatim telovnikom, je postal pesnik

Theophile Gautier (1811-1872).

V zgodovino baleta se je vpisal kot kritik in scenarist- libretist. Nove težnje so tudi pri baletu prinesle veliko sprememb. Nove vsebine so zahtevale tudi nove prijeme. Te nove značilnosti - lahkotnost, eksotičnost, svet demonov in vil, globoka ljubezen, hrepenenje in bolečina so se združile v baletu Silfida (La Sylphide). Taka vsebina, ki je idealno ustrezala novemu stilu.

Uprizoritev pa je prinesla še nekaj novosti, tehničnih in scenskih. Silfido je plesala slavna balerina MARIE TAGLIONI (1804-1884).

Da bi bila čim bolj lahkotna, je uporabila novost, ples na konicah prstov. Nosila je tutu s prilegajočim se životcem in krilo iz tančic, ki je segalo pod kolena. In predvsem novo pričesko »a la TAGLIONI«.

Lasje so ji pokrivali ušesa, na tilniku pa so bili vpleteni v figo.

Na začetku 20. stoletja so baletke začele nositi klasičen, krajši tutu iz več plasti lahke tkanine, kar je še olajšalo njihove gibe, ki so postali bolj drzni.

3.3 Plesalci

Marie Taglioni - sodobniki so jo imenovali Velika - se je rodila v Stockholmu 23. aprila 1804. Njeni začetki niso bili obetavni. Bila je predvsem balerina, koreografirala je en sam balet, Metulj(Le Papillon). Pozneje je postala inšpektorica baletnih šol. Umrla je leta 1884. Njen brat Pavel Taglioni (1808-1884) je bil zelo znan in cenjen plesalec ter koreograf. Največ je delal v Berlinu. Uprizoril je več kot 40 svojih baletov. V balet je poskušal uvesti novo električno osvetljavo.

Fanny Elsser (1810-1884) - rojena v Železni kapli, bila je pravo nasprotje Marie Taglioni. Plesala je po Evropi in Ameriki. Tudi La Sylphide in Giselle.

Ana Pavlova (1881-1931) - rojena v Sankt Petersburgu v Rusiji. Pri dvanajstih letih se je pridružila baletni šoli v gledališki ulici. Ob pomoči učitelja kot je bil Cecchetti je trdo delala, se okrepila in bila sprejeta v balet Mariinskega gledališča. Osvojila je svet.

4 B A L E T D A N E S (2 0 . i n 2 1 . s t o l e t j e)

4.1 Baletniki

Alicia Alonso Martinez (1921)- rojena v Havani, Kuba. Svojo baletno kariero je pričela v New Yorku. Takratno primabalerino je zamenjala za nastop v *Giselle*. Postala je zvezda. Solo je plesala tudi v *Labodjem jezeru*. Za operno hišo v Parizu je zaplesala v predstavi *Giselle*.

Margot Fonteyn (1919 - 1991) angleška primabalerina: učila se je že zelo zgodaj in tako leta 1939 že plesala *Giselle* ter *Odette- Odile*. Poleg Ane Pavlove je bila največja svetovna balerina.

Darcey Bussell (1969) rojena v Londonu, obiskovala kraljevo baletno šolo. Leta 1989 postala primabalerina. Izkazala se kot Aurora v Trnuljčici, ki so jo uprizorili v Washingtonu leta 1994. Uprizoril jo je Londonski kraljevi balet.

Irek Muhamedov - bil je rojen v Moskvi. Zaslovel je z dramatičnimi baleti, npr. S Spartakom.

Rudolf Nurejev (1938-1993) rojen v Rusiji na vlaku. S 17. je začel obiskovati baletno šolo. Pri 20. je prvič nastopil s teatrom Kirova. Povabili so ga v londonski kraljevi balet. Zaslovel je s parom z Margot Fonteyn. Napisal je nove koreografije novih baletov - Hrestač, Don Kihot ter Romeo in Julija. Postal je vodja baleta pariške opere.

Galina Ulanova (1910). Zaslovela je v *Giselle* ter v *Romeo in Julija*. Poučevala je na moskovski baletni šoli.

4.1.1 Ana Pavlova

Ana Pavlova se je rodila leta 1881 v Sankt Peterburgu v Rusiji. Bila je slaboten in prezgodaj rojen dojenček in njena mati je bila ubožna vdova. Ko ji je bilo devet let, jo je mati za božično darilo peljala na ogled Trnuljčice v Mariinskem gledališču. Dve leti za tem se je pridružila baletni šoli. Ob pomoči velikih učiteljev je trdo delala in bila sprejeta v Mariinsko gledališče. Ana je izstopala po svoji posebni ljubezni do plesa. Želela je, da ob njenem plesu uživa kar največ ljudi in je kot petnajst letnica preplesala svet. Nastopila je na več kot 4000 predstavah.

Spominjajo se je vsi, ki so jo kdajkoli videli.

"Želim si, da bi moje sporočilo o lepoti, veselju in življenju sprejemali in nadaljevali

tudi po moji smrti. Upam, da bo tudi takrat, ko bo ime Ana Pavlova pozabljeno, spomin na moj ples živel v ljudeh. Če sem za svojo umetnost dosegla le toliko, sem zadovoljna."
(Pavlova)

Mihail Fokine je za Ano Pavlovo ustvaril solo Umirajoči labod. Prvič ga je plesala na neki dobrodelni prireditvi v Rusiji. Ko je leta 1931 umirala za pljučnico, je menda zašepetala: "Pripravite mi kostum laboda." Dan po njeni smrti so igrali glasbo Saint-Saeansa za čelo, po praznem odru pa je plesal le snop luči." (Castle, 1996, str. 10)

4.1.2 Znani slovenski baletni plesalci

Primabalerina **Alenka Ribič Laufer** se je rodila v Mariboru. Že med šolanjem je plesala v raznih predstavah. Leta 1989 je bila sprejeta v baletni ansambel SNG Maribora. Nastopala je v skoraj vseh najbolj prepoznanih baletih 20. stoletja : Don Kihot, Pepelka, Trnuljčica, Spartak, Carmen, Labodje jezero, Giselle, in druge. Od leta 1992 je zaposlena v SNG Maribor kot prva solistka. V sezoni 1990/91 pa je delala v Zagrebškem gledališču, prav tako kot solistka.

Anton Bogov - rojen v Rusiji. Leta 1994 se je priključil baletnemu ansamblu SNG Maribor. Leta 1996 je postal tudi solist. Njegovi znani baleti so Hrestač, Labodje jezero, Giselle, Don Kihot, itd.

Slika 1: A. R. Laufer in A. Bogov (vir: Mediaspeed, 2005)

Iko Otrin se je rodil leta 1931 v Zemunu v Beogradu, vendar se je njegova družina preselila v Ljubljano. Nekaj časa je sodeloval v baletnem ansamblu v Ljubljani, kmalu po tem pa se je odločil za pedagoško in koreografsko delo. Bil je dolgoletni vodja baleta v Mariboru in Novem Sadu. Po dolgotrajni bolezni je 29. julija 2011 umrl.

Slika 2: Iko Otrin (vir: Mediaspeed, 2010)

4.2 Veliki učitelji

Razvoj baleta so usmerjali številni baletni učitelji. Baletno tehniko, kot jo poznamo danes, je prvi opisal Carlo Blasis v knjigi *The Code of Terpsichore*, ki je izšla leta 1830. August Bournonville je vodil danski kraljevi balet v 20. stoletju. Ustvaril je izvirno baletno tehniko, ki je vključevala zelo lahke in lebdeče skoke. V Vzhodni Evropi veliko šol uporablja metodo, ki je dobila ime po Agripini Vaganovi, ruski učiteljici, ki je umrla leta 1951. Drugi plesalci vadijo po Cecchettijski metodi, ki je poučeval številne znane plesalce v Mariinskem in Djagilevem gledališču, vključno z Ano Pavlovo.

4.3 Veliki skladatelji in koreografi

Sergej Prokofijev (1891 - 1953) napisal je *Pepelko* ter *Romeo in Julija*.

Frederic Chopin (1810 - 1849). Napisal je znan balet *Les Sylphides*.

Leo Delibes (1836-1891). Napisal je *La Source Sylvia in Copelia*.

Peter Iljič Čajkovski (1840- 1893), napisal je nekaj najbolj znamenitih del: *Labodje jezero*, *Trnuljčica* in *Hrestač*; nasvete mu je dajal Marius Petipa.

Igor Stravinski (1882- 1971). Napisal je *Ognjenega ptiča*, *Petruško*, *Les Noces*,

Posvetitev pomladi, Apolona in Agona. Njegova glasba ni bila napisana posebej za balet, zato sta jo uporabila koreografa MacMillan in Robbins.

Sergej Prokofjev (1891- 1953) je napisal *L'Enfant, Prodigue*, Kamniti cvet, Pepelko ter Romea in Julijo; pisal je tudi opere in filmsko glasbo.

Marius Petipa (1818- 1910) je študiral v baletu pariške opere, napisal je koreografije za baleta Trnuljčica in Hrestač.

Kenneth MacMillan (1929- 1992) je napisal koreografijo za najbolj znane balete: Romeo in Julija, Anastasia, Manon in Mayerlink; ter za nekaj modernih baletov Elite Syncopations, Song of the Earth ter Gloria.

4.4 Oprema

4.4.1 Oblačila

Oblačilo se tesno prilega telesu, tako da učitelj lahko popravi plesalčeve napake. Fantje nosijo majico s kratkimi rokavi in triko, ter črne ali bele copate z elastičnim trakom. Dekleta nosijo dres, nogavice (rožnate ali bele) ali žabe. Pozimi, ko je hladno, si deklice preko dresa oblečejo še bolero in na noge nataknejo volnene gamaše. Tako se mišice hitreje ogrejejo.

"Tutu je baletni kostum s krilom iz več plasti tila. Prvi tutuji so plesalkam segali do gležnjev. Sčasoma so se skrajšali, saj so želeli poudariti baletno tehniko in plesalkino postavo. Naj si bo tutu dolg ali kratek, skupaj s špicami ostaja prepoznavni znak balerin." (Baumgartner, 2009, str. 12)

4.4.2 Obutev

Mehki baletni copati so narejeni iz platna, usnja ali satena. Nanje prišijemo elastiko, kasneje trakce, da nam ne zdrsnejo s stopal. Nekateri copati imajo razdeljen podplat, zaradi česar so še mehkejši. Mehki baletni copati se kupijo v posebni baletni trgovini z baletno opremo. Stopala se morajo povsem prilegati, a hkrati morajo imeti prsti dovolj prostora.

Vsaka balerina težko čaka dan, ko bo lahko obula špice, saj se čudovito podajo k tutuju. Kdaj začneš plesati po konicah prstov, ni odvisno od tvoje starosti, temveč od moči in pripravljenosti. Učitelj ve, kdaj je učenka dovolj močna, da se dvigne na konice prstov z lahkotnim gibom kolen in bokov. Špice so sestavljeni iz platnene podloge, prevleke iz

atlasa, prstne blazinice(sloji raševine in lepila), ter iz usnjenega podplata in zategovalne vrvice. Poklicne plesalke uničijo veliko baletnih copat (včasih celo dva ali tri pare na teden).

"Ples na konicah prstov je lahko zelo boleč. Plesalke si zato prste zaščitijo s posebnimi kapicami, ki jih obujejo v špice."(Baumgartner, 2009, str. 14.)

Prva balerina, ki je obula špice, je bila Marie Taglioni leta 1832 v baletu *La Sylphide*. Ko je plesala na konicah prstov, se je zdelo, kakor da lebdi.

4.4.3 Pripomočki in dvorana

Pripomočki pri baletu so drog, pri katerem baletniki izvajajo vaje, katere nato sledijo tudi brez droga; elastika je pripomoček pri baletu, s katerim se baletniki na začetku in na koncu ure raztegujejo. Raztegujejo noge - prste na nogah; pri baletnih vajah v drsečih dvorinah baletniki nanesejo kolofonijo (ki jo pridobivajo iz kristalov borove smole) na baletne copatke, da jim ne drsi.

Baletna dvorana ima 8 tako imenovanih točk. Pomemben pripomoček pri baletu je ogledalo, v katerega se baletniki na vajah v dvorinah gledajo in tako popravljajo napake. Pred nastopom v dvorani ogledalo zagrnejo z zavesami, da se navadijo na občutek, ki ga bodo imeli na odru brez ogledala.

Nakit pri baletu je strogo prepovedan!

4.4.4 Pričeska

Lasje so pri baletnikih urejeni tako, da razkrivajo kar največ obraza. Baletke svoje lase spnejo z konjskim repom, spletejo kito ali zavijejo lase in nato iz spletene kite ali zavitih las naredijo figo (lase zavijejo okoli konjskega repa). Figo utrdijo z lasnicami in nevidno mrežico.

Dekleta s krajšimi lasmi spnejo lase v konjski rep ali s lasnicami preprečijo, da bi lasje lezli na obraz.

4.5 Vaje in učenje baleta

Učenje baleta je postopno. Najprej so v konservatoriju tri pripravnice, nato sledi šest nižjih razredov. Baletke, ki imajo trdno zastavljene cilje, se odločijo za vpis na umetniško gimnazijo. Ko se baletke za gimnazijo odločijo vadijo več kot pet ur na dan.

Včasih jih niti bolezen ne ustavi. To nam je na intervjuju potrdila tudi Ana Tina Petkovšek.

4.5.1 Pozicije rok in nog

Poznamo pet osnovnih (odprtih) baletnih pozicij, obstajajo še polodprte in zaprte pozicije, ki pa niso osnova za klasični balet.

I. Pozicija nog

Stopali sta obrnjena navzven, tako, da tvorita čim bolj ravno linijo.

Slika 3: I. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

II. Pozicija nog

Razkoračena stoja, nogi razmaknjeni za dolžino enega ali enega in pol stopala, stopali tvorita čim bolj ravno linijo.

Slika 4: II. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

III. Pozicija nog

Eno stopalo je pred drugim in sicer tako, da se peta sprednje noge dotika sredine zadnje noge (nogi se ne prekrivata popolnoma). Obe stopali sta obrnjeni navzven.

Slika 5: III. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

IV. Pozicija nog

Razkoračena stoja, med nogama je za dolžino enega stopala razmika. Obe stopali sta obrnjeni čim bolj navzven.

Slika 6: IV. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

V. Pozicija nog

Stoja prednožno (prsti sprednje noge so pri peti zadnje). Stopali sta čim bolj odprti in se dotikata po vsej dolžini.

Slika 7: V. pozicija nog (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

Imamo tri osnovne pozicije rok, iz teh sledijo izpeljanke teh pozicij.

Slika 8: pripravljalna pozicija oz. "preparation" (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

I. Pozicija rok

Roke so v predročanju, v višini med popkom in prsmi. Dlani so zaokrožene in obrnjene proti telesu.

Slika 9: I. pozicija rok (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

II. Pozicija rok

Roki sta v odročanju, v isti višini kot sta bili pri prvi poziciji. Komolec je malce pokrčen. Roke ne smejo biti višje od ramen.

Slika 10: II. pozicija rok (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

III. Pozicija rok

Roke so v vzročanju in ohranjajo rahlo zaokroženost. Pazimo, da so komolci mehki in zaokroženi. Roke imamo toliko naprej, da jih vidimo, ne da bi pogledali navzgor.

Slika 11: III. pozicija rok (vir: www.fsp.uni-lj.si, 2009)

Pri arabeski je noga dvignjena nazaj in stegnjena.

Slika 12: arabeska (vir: danceart.com, 2011)

Grand jete - roke in noge so popolnoma iztegnjene.

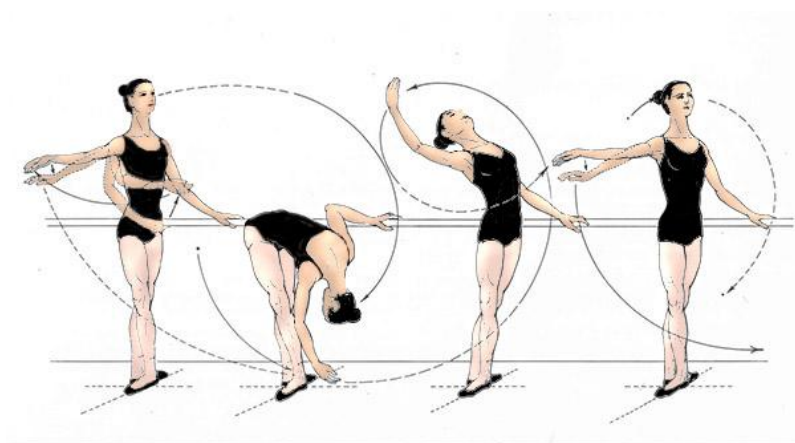

Slika 13: grand jete (vir: www.ballet.co.uk, 2010)

Iz zgoraj naštetih osnovnih pozicij rok in nog se postopoma razvijajo baletni gibi-koraki (npr. grand jete, arabeska).

4.5.2 Vaje

Vaje so sestavljene iz vaj na tleh (ogrevanje), droga (vadba) in sredine, kjer se vse vaje ponovijo - tukaj povečamo moč, gibljivost in vzdržljivost; začnemo s *ports de bras* za elegantne gibe rok in *adage*, počasnimi gibi za držo in ravnotežje, sledijo *pirouettes* ali obrati, nato *petit allegro in batterie* (nizki skoki, pri katerih noge udarjajo druga ob drugo), nazadnje pa še sledi *grand allegro*.

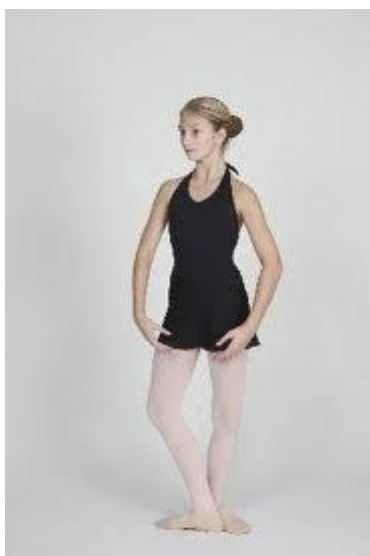

Slika 14: Port de bras (vir: ericanatal.blogspot.com, 2012)

Slika 15: adage (vir: www.paisley.org.uk, 2011)

Adage: noga je lahko iztegnjena nazaj, naprej ali vstran (najmanj 90 stopinj).

Slika 16: Petit allegro ali changement (vir: danzaballet.com, 2010)

Slika 17: Grand allegro (vir: grandallegro.wikispaces.com, 2010)

Slika 18: prikaz del batterie (vir: danzaballet.com, 2010)

4.5.3 Pas de deux (ples v paru)

Po večletnem treningu baletniki začnejo plesati v paru.

Pas de deux oziroma ples za dva se po navadi poučuje pri posebnih urah. Vloga moškega je dvigovati in podpirati žensko v nizu korakov *adage* in pri obratih. Ko plesalca skupaj plešeta že nekaj časa, je ples bolj tekoč in dvigi bolj akrobatski. Pri plesu v dvoje si morata plesalca zaupati. Biti morata tudi ustrezne višine, saj je baletka na prstih znatno višja.

Gledalci občudujejo ples v dvoje, ker se plesalca dopolnjujeta.

Pas de deux naj bi bil videti predvsem lahкотen. Ko plesalca dopolnjujeta ustvarjalnost

drug drugega, se med njima običajno stke trdna vez. Take vezi so se spletle med Margot Fonteyn in Rudolfom Nurejevom, Antonietto Sibley in Anthonyjem Dowellom.

Slika 19: ples v paru (vir: www.ballet.co.uk, 2008)

Slika 20: ples v paru (vir: www.ballet.co.uk, 2008)

4.6 Ustvarjanje baleta

Balet je harmonija plesa, odrske scene, oblačil, glasbe ter luči, kar zahteva veliko dela za veliko število ljudi.

Medtem ko se plesalci pripravljajo v dvorani, na stotine ljudi marljivo pripravlja oblačila ali sceno, vadi z orkestrom oziroma opravlja pisarniška dela. Družbo vodi umetniški vodja, ki opazuje plesalce v baletni dvorani ter njihovo usklajenost in harmoničnost.

Koreograf sestavlja koreografijo za posamezne balete, preverja ali so skupine prav postavljene, itd.

Pedagog in asistent prevzameta nekaj vaj in sestavita razpored vaj. Korepetitor igra na klavir priredbo orkestrske glasbe in spremlja plesalčeve gibe.

Dirigent je prisoten samo na nekaj zadnjih vajah, da ugotovi tempo - kako hitra mora biti glasba.

Scenograf si zamisli, kako bo izgledal oder na baletni predstavi.

Kostumograf si zamisli izgled kostumov baletnikov.

5 Z G O D B E O B A L E T U

Vsaka baletna predstava ponazarja neko zgodbo. Predstava ni sestavljena samo iz plesa, temveč tudi iz glasbe, ki sledi vsakemu plesalčevemu gibu.

5.1 La Sylphide

Premiera se je odvijala leta 1836 v Kobenhagenu.

Koreografija: August Bournoville

Glasba: Herman Von Lovenskjad

James je mladi škotski kmet. Na večer pred njegovo poroko z Effie se mu na oknu pokaže prelepa gozdna vila. James se mora odločiti med ljubeznijo do nje in do Effie. Ko čarovnica Magde napove prihodnost Effie in njenim prijateljicam jo James odslovi. Na poroki zaplešejo škotski narodni ples, a tik pred izmenjavo prstanov vila zapelje in odvede ženina. Effie zlomi obup. Magde izroči Jamesu čarobni šal, da bi ulovil čarobno vilo. S šalom jo ogrne vendar vili odpadejo krila brez katerih ne more živeti zato, ker je šal hudobna čarovnica zastrupila.

5.2 Giselle

1841 Pariz, koreografija: Jan Koralli in Julius Perrot; Glasba: Adolphe Adam

Giselle ljubi Loysa, ki je v resnici preoblečeni grof Albrecht, gozdar Hilarion pa je besno ljubosumen. Ko zaljubljenca plešeta, mati opozori hčer, naj ne pretirava, da se ne bo preutrudila in umrla, kot se je zgodilo dekletom, ki so izdihnile pred svojim poročnim dnem in postale vile. Vojvoda s hčerko Bathildo pride na lovsko zabavo. Giselle pleše gostom in odkrije, da je Loys zaročen s Bathildo. Silovito zapleše in se mrtva zgrudi ob materinih nogah. Vile se dvignejo iz svojih grobov in pod vodstvom kraljice Myrthe zaplešejo v mesečine. Hilarion obišče Gisellin grob in vile ga prisilijo, da pleše tako dolgo dokler ne umre. Isto ukažejo tudi Albrechtu toda Giselle zapleše namesto njega, ob zori se vrne v svoj grob, Albrechtu pa je prizanešeno.

5.3 Labodje jezero

1877, Moskva; Koreografija: Petipa (III. dejanje) in Ivanov (II. in IV. dejanje) ;

Glasba: Čajkovski

"Princ Siegfried praznuje 21. rojstni dan mati mu govori, da se mora kmalu poročiti. Princ se odpravi v gozd. Tam na globokem jezeru vidi plavajočega laboda in se ga nameni ustreliti toda ptič se spremeni v lepo dekle. Prosi, ga naj je ne ustrelji, saj je princesa Odette, katero je bil skupaj z njenimi družicami začaral v labode Rothbart, zlobni čarovnik, spremenjen v sovo. Rešila jo bo le prava ljubezen. Princ ji obljubi, ljubezen in poroko ter se zaobljubi, da ne bo besede nikoli snedel. Skupaj z drugimi mladenkami - labodi plešeta, dokler jih Rothbart zopet ne odvede na svoje začarano jezero. Kraljica priredi ples, ki se ga udeleži veliko princes, a princ zavrne vse. Nenadoma se pojavi skrivnosten gost. To je zakrinkani Rothbart s svojo hčerko Odile, za katero Siegfried misli, da je Odette. Ko plešeta ji obljubi večno ljubezen. Na oknu se pojavi silhueta Odette, Rothbart in Odile se zmagoslavno zasmejeta in Siegfried, da je bil ukanjen in se je izneveril zvestobi do Odette. Ta z labodjimi družicami žalostno plešejo na jezero. Pridruži se jim Siegfried in prosi Odette naj mu odpusti, in naposled mu res. Toda Rothbart ima zdaj za vedno v oblasti labodja dekleta. Siegfried se v obupu vržeta v jezero in nazadnje moč njune medsebojne ljubezni premaga urok." (Castle, 1997, str. 45, 46)

6 B A L E T N I B E S E D N J A K

baletni zbor - plesalci baletnega ansambla, ki niso solisti in plešejo v skupini

en- de horse - izraz, ki označuje plesalčevo odpiranje nog navzven iz kolkov

petit rat - v pariški operi izraz za učenca baletne šole

croix en - navzkriž zaporedno izvajanje korakov naprej, vstran, nazaj in znova vstran

descendre - izvajanje korakov naprej oz. navzdol

flex - položaj, pri katerem je stopalo v gležnju upognjeno nazaj

porte - dvig plesalke predvsem v *pas de deux*, kjer plesalca včasih izvajata prave akrobacije

relever - dvig na visokih ali nizkih polprstih

repartuar - vsi baleti, ki jih baletni ansambel izvaja v sezoni

plie - temeljni baletni gib, kjer pokrčimo kolena

port de bras - gibi rok

ballet de cour - dvorni baleti iz 17. stoletja z razkošnimi kostumi, glasbo, plesom, mimično igro in sprevidi

ballon - lahkoten skok, pri katerem se zdi, da plesalec lebdi v zraku

enddiagonale - ples po diagonali odra ali dvorane

enchainement - zaporedje korakov povezanih kot besede v poved

7 ZAKLJUČEK

V teoretičnem delu najine raziskovalne naloge sva predstavili balet kot umetnost v zgodovini in danes. Predstavili sva opremo baletnikov, osnovne pozicije, kako nastane predstava, znane baletnike, baletne zgodbe in v uvodu predstavili najine hipoteze.

S to raziskovalno naloga nočeva samo predstaviti baleta. Želiva, da balet ne bo samo "tisto skakanje in piruete", želiva, da se ga obravnava kot umetnost. Balet ni lahek, in prav tako ni samo za punce. Le premalo zanimanja zanj je.

8 REZULTATI ANKETE

Tabela 1: struktura anketirancev

Razred	Fantje	Punce	Skupaj
5. razred	21	19	40
6. razred	17	19	36
7. razred	8	9	17
8. razred	8	8	16
9. razred	16	26	42
Skupaj	70	81	151

8.1 Splošne ugotovitve

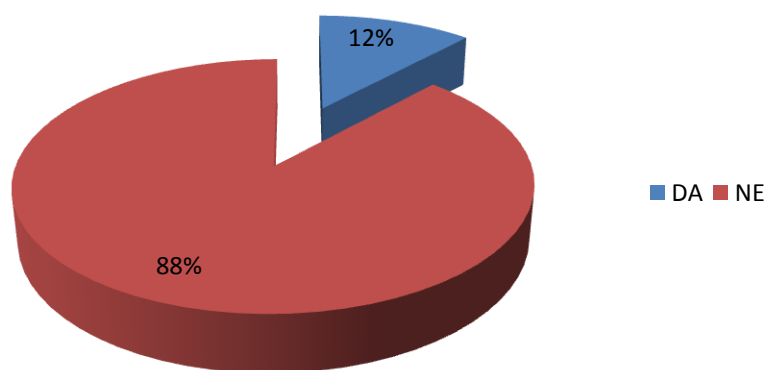
Našo anketo sva razdelili po razredih (po starostnih stopnjah) - skupno sva anketirali 151 učencev osnovne šole Angela Besednjaka; ugotovili sva, da je poznavanje baleta v splošnem zelo nizko - opazno je da, učenci višjih razredov bolje poznajo balet na splošno, medtem ko se z baletom ukvarja več učencev nižjih razredov. Mlajše punce (fantje, ki so reševali najino anketo, niso oz. ne obiskujejo baleta) izkazujejo interes za plesanje baleta, sčasoma pa interes očitno izgubijo. Ti rezultati kažejo na to, da mlade punce, ki so začele trenirati balet po nekaj letih zaradi napornih vaj izgubijo motivacijo in vztrajnost, da balet ni lahek kot se ti sprva zdi. Sodeč po odgovorih punce pokažejo več zanimanja in znanja o baletu kot fantje, kar se vidi pri francoskih izrazih in baletni opremi. Izrazito se je pokazalo zelo nizko zanimanje za balet ter veliko zanimanje za hip-hop, ki bi ga lahko označili kot ples današnje mladine. Nasprotno kot pri baletu opazava, da je hip-hop bolj priljubljen pri starejših učencih (3. triada); sklepava, da je situacija takšna, ker jim je tip glasbe bližji, treningi pa so lažji in prej pokažejo vidne rezultate .

Prikaz rezultatov po skupinah:

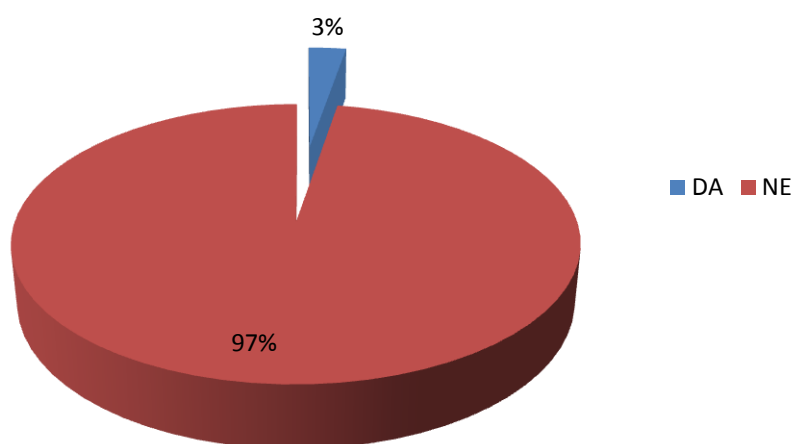
Rezultate ankete sva razdelili v dve glavni skupini, v I. skupini so zajeti 5. in 6. razred ter v II. skupini 7., 8. in 9. razred.

1. Ali obiskuješ balet ?

Graf 1: Ali obiskuješ balet? I. skupina

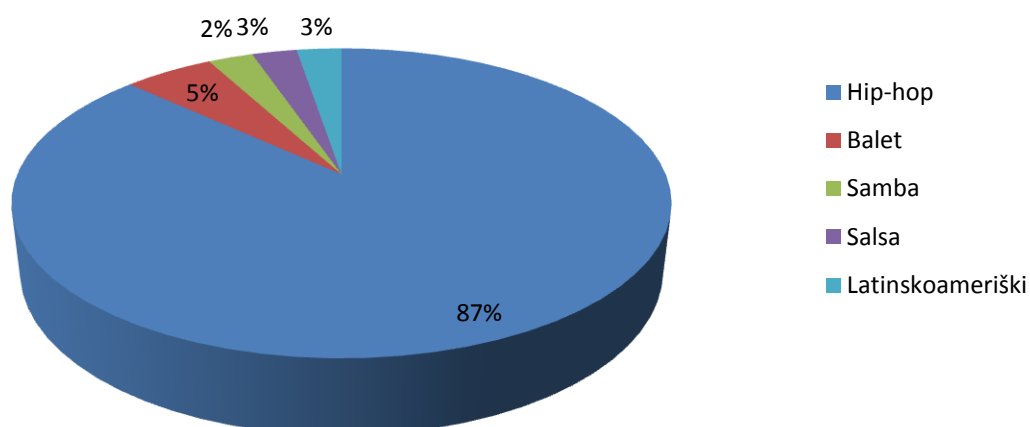
Graf 2: Ali obiskuješ balet? II. skupina

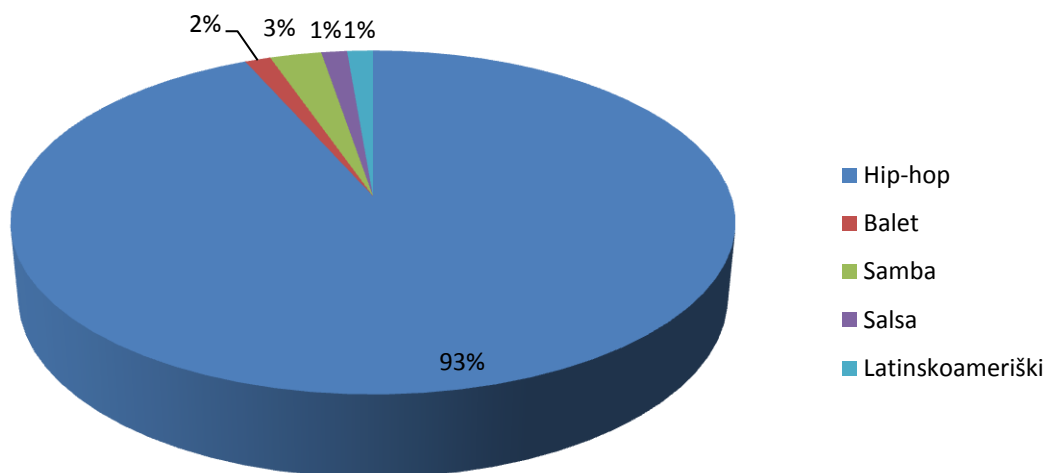
2. Katero zvrst plesa bi radi trenirali?

Največ učencev je izbralo hip-hop, čeprav je bil izbor kar širok. Za balet se je odločil zanemarljiv delež učencev, nekaj jih izbralo latinskoameriške plese, sambo in salso. V intervjuju z Ano Tino Petkovšek - priznana slovensko balerino in pedagoginjo - sva izvedeli, da na takšno stanje bistveno vplivajo tudi mediji in družba. S širjenjem znanja in informacij o baletu bi se morda več otrok odločilo za obiskovanje baletne šole in za ogled baletnih predstav.

Graf 3: Katero zvrst plesa bi radi trenirali? I. skupina

Graf 4: Katero zvrst plesa bi radi trenirali? II. skupina

3. Katere so zate 3 najpomembnejše stvari pri baletu?

Največ učencev 5. in 6. razreda je obkrožilo baletne copatke, dres in speta frizura.

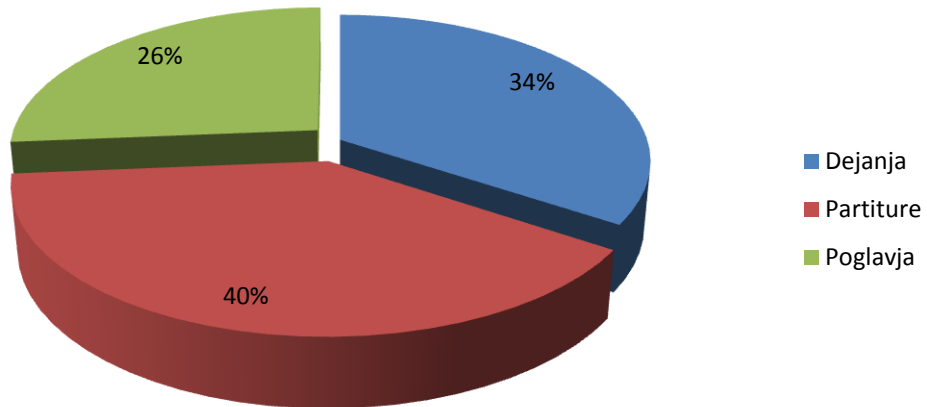
Učenci 7., 8. in 9. razreda so prav tako največkrat izbrali baletne copatke, dres in speto frizuro.

4. Baletna predstava je razdeljena na:

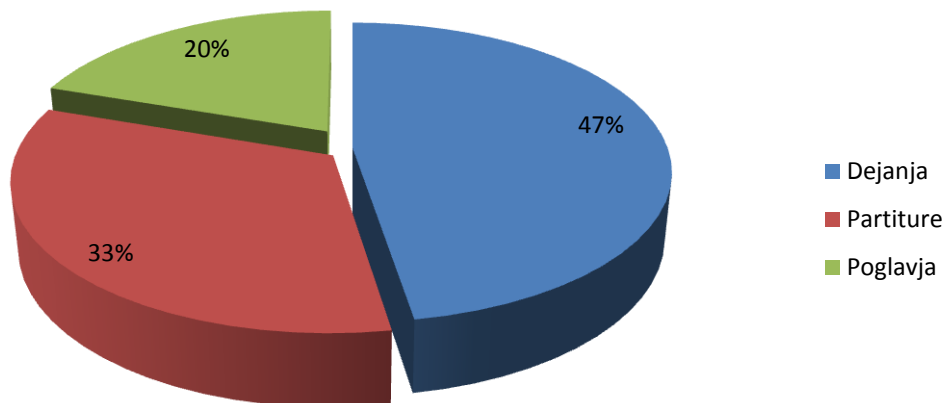
- poglavja,
- dejanja,
- ali partiture.

Pravilen odgovor je dejanje.

Graf 5: Baletna predstava je razdeljena na: I. skupina

Graf 6: Baletna predstava je razdeljena na: II. skupina

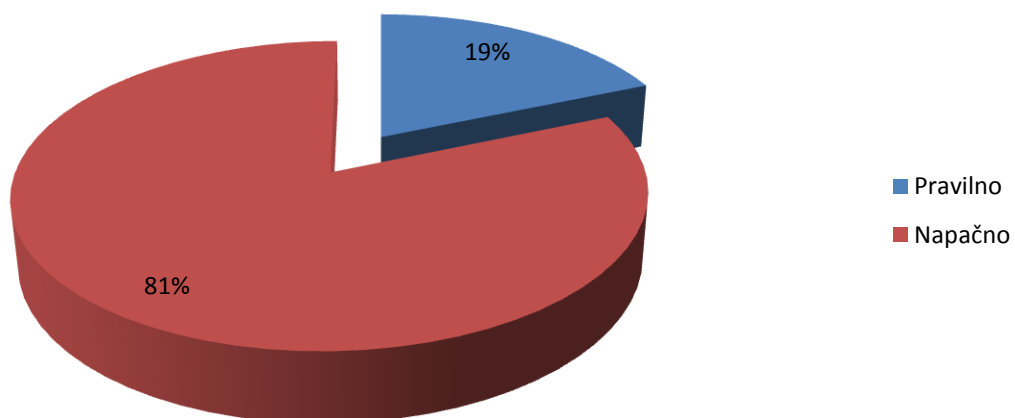
Pokazalo se je, da se malo učencev zanima za zgradbo baletne predstave v pomenu razdeljenosti. Hkrati pa učenci ne poznajo pomena partiture, niso seznanjeni s tem kako deluje orkester. Nekateri so baletno predstavo zamenjali s knjigo.

4. Kaj je tutu?

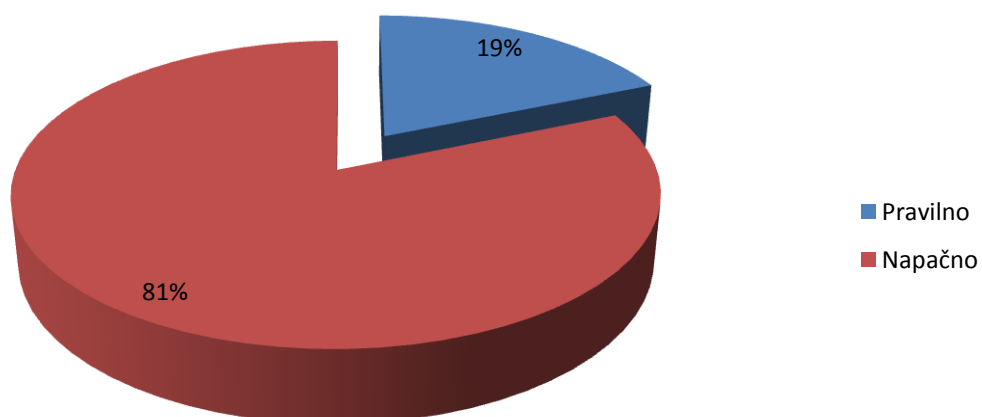
Pravilen odgovor je baletno krilce.

5. in 6.razredi:

Graf 7: Kaj je tutu? I. skupina

Graf 8: Kaj je tutu? II. skupina

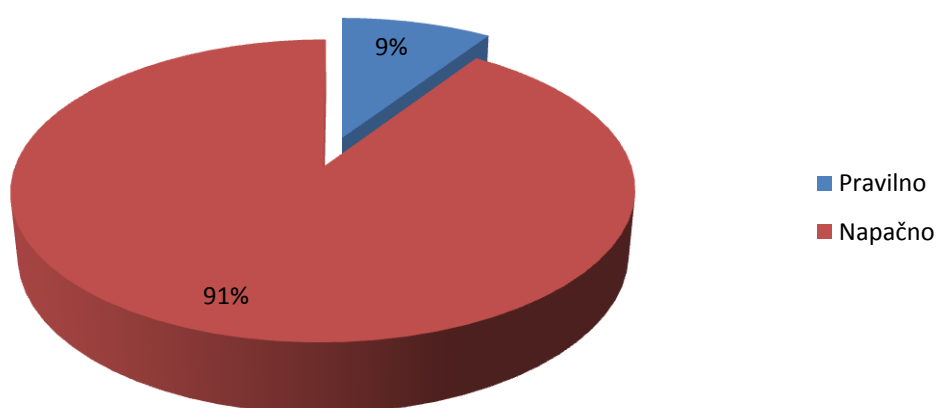

Manj kot tretjina učencev je pravilno ugotovila pomen besede tutu. Znova se kaže nepoznavanje baletnih izrazov.

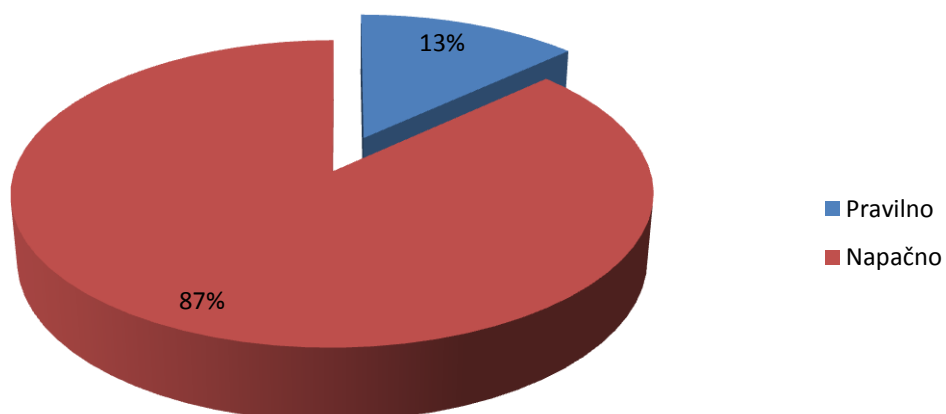
5. Kaj je plie?

Pravilen odgovor je počep z razprtimi koleno.

Graf 9: Kaj je plie? I. skupina

Graf 10: Kaj je plie? II. skupina

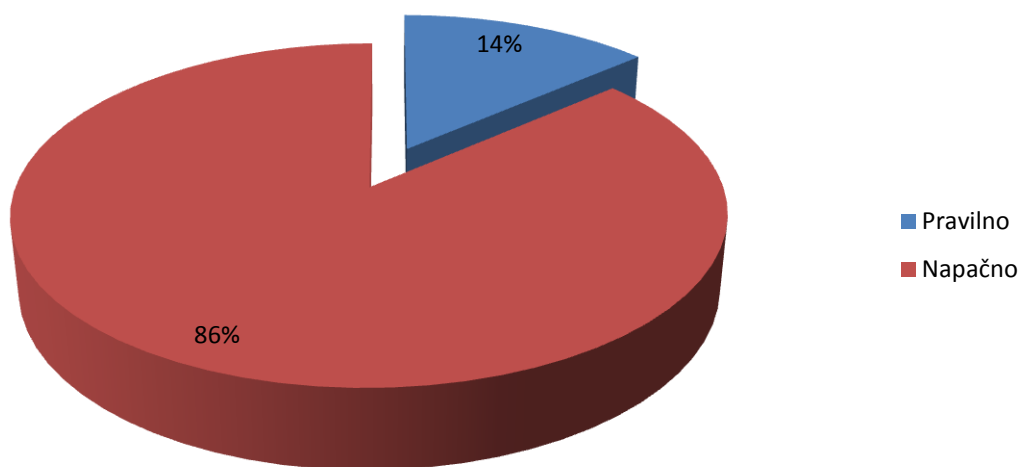

Tega izraza ni poznala velika večina učencev.

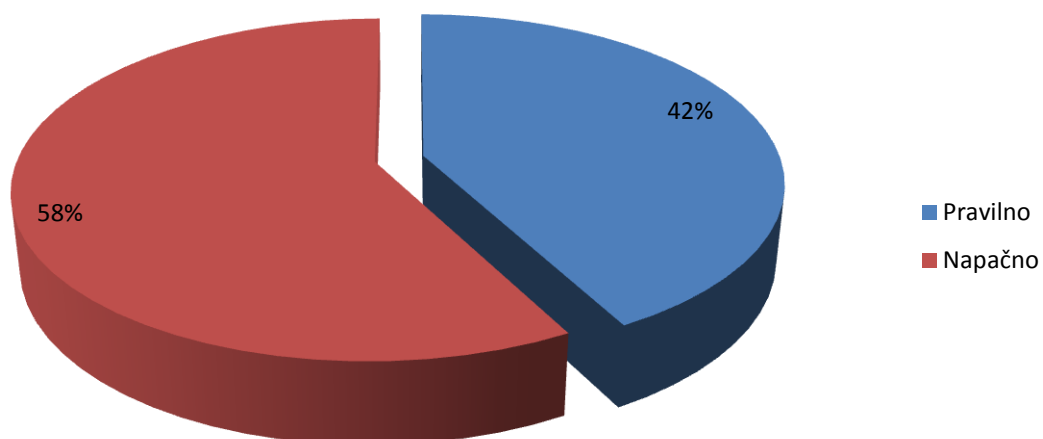
6. Kateri so znani baletniki?

Pravilni odgovori so Alenka Ribič Laufer, Anton Bogov, Ana Pavlova ter Margot Fonteyn.

Graf 11: Kateri so znani baletniki? I. skupina

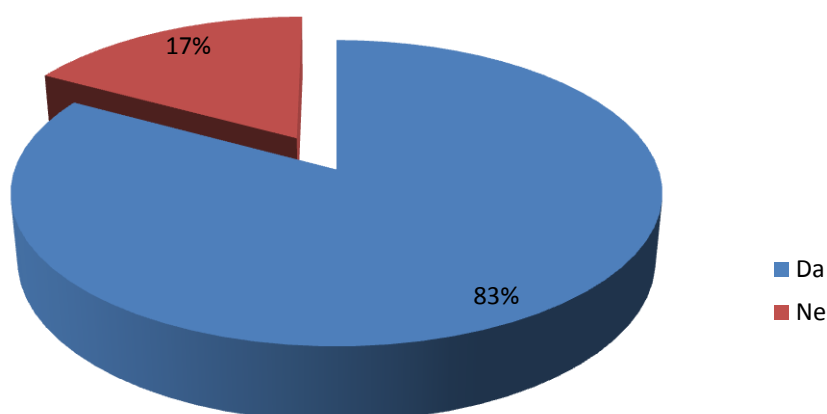
Graf 12: Kateri so znani baletniki? II. skupina

Velika večina učencev 5. in 6. razreda ne pozna znanih baletnikov, niti slovenskih ne. Učenci višjih razredov so pri tem vprašanju pokazali več znanja, kljub temu pa so ga pokazali premalo.

7. Ali se vam zdi balet lahek?

Graf 13: Ali se vam zdi balet lahek?

Veliki večini učencev se zdi balet težek, nekaj učencem se zdi lahek. Presegli so najina pričakovanja, saj sva mislili, da bo večina mislila, da je lahek.

S to anketo sva raziskali predvsem poznavanje baleta. Vprašanja niso bila težka, a kljub temu sva ugotovili, da učenci ne vedo veliko o baletu. Pri veliko vprašanjih sva bili nad odgovori nezadovoljni. Anketa je dokazala, da v današnji družbi ni veliko prostora za balet, vendar so učenci kljub temu znali PRAVILNO odgovoriti na nekaj vprašanj. Dokazali sva, da v vsakem živi balet, čeprav si tega nekateri ne želijo priznati.

8.2 Razprava ankete

Že v uvodu sva postavili tri hipoteze, ki jih bova potrdili ali ovrgli s pomočjo rezultatov anket.

Najina prva hipoteza je bila, da večina osnovnošolcev ne bo vedela pomenov baletnih izrazov, kot so npr. plie, tutu, dejanje. Predvidevali sva tudi, da bodo učenci 3. triade bolj poznali baletne izraze v primerjavi s 5. in 6. razredi. To hipotezo lahko potrdiva,

vendar sva pričakovali opaznejšo razliko v poznavanju baletnih izrazov med nižjo in višjo stopnjo.

Prav tako lahko potrdiva tudi to, da večina učencev ne bo poznala znanih baletnikov, čeprav so bili med njimi mariborski in svetovno znani baletni plesalci.

Tudi najina naslednja hipoteza se je izkazala za pravilno. Učenci so lahko izbirali med sambo, salso, latinskoameriškimi plesi, med baletom, irskimi plesi ter hip-hopom. Kot sva že predvidevali, je velika večina učencev izbrala hip-hop. Meniva, da je razlog za takšno izbiro moderna glasba, ki se pogosto pojavlja v medijih, vplivi družbe ter hiter napredek.

S to hipotezo se je strinjala tudi Ana Tina Petkovšek, s katero sva naredili intervju.

Najina tretja hipoteza je bila, da se bo balet večini učencev zdel lahek, to sva menili, ker baletniki gibe izvajajo lahkotno in elegantno. Zato se zdi, da je balet lažji kot se zdi. To hipotezo sva ovrgli, saj je večina učencev odgovorila, da je balet zahteven in težaven ples.

9 INTERVJU Z BALETNO PLESALKO ANO TINO PETKOVŠEK

Ana Tina Petkovšek je poklicna baletna plesalka, ki je plesala v ansamblu SNG Maribora, zdaj pa uči na glasbeni šoli v Gornji Radgoni. Rojena je v Trstu, v slovenskem gledališču je naredila svoje prve baletne korake. Stara je bila šest let.

Nato je svojo šolanje nadaljevala v zasebnih baletnih šolah v Trstu. Pri šestnajstih letih jo je pot pripeljala v Maribor na srednjo glasbeno in baletno šolo, kjer je zaključila svoje šolanje. Takoj po zaključeni baletni šoli, leta 2002 je začela plesati v slovenskem narodnem gledališču Maribor. Tam je plesala vse do leta 2010. Med plesom je študirala pedagogiko in slovenščino, zato se je odločila, da bo kasneje poučevala balet.

1. Kakšen je bil vaš občutek, ko ste prvič obuli "špičke" ?

" Špičke sem obula pri enajstih letih, nekako vsaka deklica pričakuje dan, ko bo prvič obula špičke. To je nekakšen cilj, ki ga ima vsaka deklica. Občutki, tako nenavadni. Ampak mislim, da se tudi tista bolečina mogoče, ki je prisotna, ker noga še ni navajena, se tudi to potrpi samo da imaš te špičke obute."

2. Kdaj ste oblekli prvi tutu in na kateri predstavi ste ga oblekli?

" Prvi pravi baletni tutu sem oblekla v srednji šoli in sicer ko smo se pripravljali na tekmovanje mladih baletnih plesalcev, to je bil res pravi baletni."

3. Nam lahko naštejete nekaj baletnih predstav na katerih ste plesali?

" Tega je kar veliko. Plesala sem v prvi postavitvi baleta Bajadera. V Trnuljčici, Hrestaču, Labodje jezero, ki je meni najljubši, Pepelka, v ponovni postavitvi Hrestača, Bajadera v koprodukciji z ljubljanskim gledališčem. Potem pa so to razni baletni vložki v operah. To je vse."

4. Ste imeli v vaši karieri kakšne poškodbe, manjše ali večje?

"Na srečo nisem imela večjih poškodb, seveda spadajo k baletnemu poklicu žulji, boleče noge, drugih poškodb pa na srečo ni bilo."

5. Kako je balet vplival oziroma še vpliva na vaše življenje?

" Balet je v moje življenje, seveda sploh zdaj, ko ga kot učiteljica posredujem mlajšim generacijam. Tako bom povedala: ples na odru ti da veliko zadovoljstvo, učenje pa tudi, ker ti otrokom omogočaš, da se skozi ples razvijajo in obogatijo svoje izkušnje se mi zdi to nekaj neprecenljivega."

6. Kateri balet si najraje ogledate?

" Najraje si seveda ogledam Labodje jezero, ker je to moj najljubši balet in tudi glasba mi je nekako najbolj pri srcu pa tudi zgodba sama po sebi. Čustva tega laboda."

7. Je zelo naporno odplesati baletno predstavo?

" Ja, je naporno sploh takrat ko si predstave sledijo in si mogoče že malo utrujen, ampak vseeno moraš to nekako izpeljat. Ampak si natreniran in pripravljen na to in si seveda tudi žel odplesati ne glede na to, da je tisti dan težko, to je tvoja pot, življenjska "

8. Kako pomembno je biti naličen na baletni predstavi?

"Meni se zdi, da je to kar pomembno predvsem zato, ker morajo gledalci včasih videti tvoje oči, tvoj izraz na obrazu, sploh kadar igraš neko vlogo, ko moraš biti žalosten"

oziroma vesel, se mi zdi, da je to zelo pomembno. Da je tvoj obraz opazen.

9. Kako se počutite pred baletno predstavo?

"Tako bom povedala... Pred baletno predstavo je seveda vedno neko malo vznemirjenje, ni ravno trema, ampak neko vznemirjenje, da se bo nekaj zgodilo in seveda je to prijeten občutek. Seveda pa moram priznati, da ko sem bila mlajša nisem imela takšne treme; sem bila bolj pogumna, ko sem šla na oder, potem pa z leti če čutiš neko odgovornost. Kaj če se slučajno kaj zgodi. Neko pravilo ko vsi pravijo da z leti ni več treme, da si bolj izkušen, ne drži. Z leti se počutiš bolj odgovoren, da mora biti predstava izpeljana super; seveda si bolj odrasel, toda malo treme pa je vedno prisotne."

10. Kako dolgo in kako se pripravljate na baletno predstavo?

"Odkvisno je za katero baletno predstavo gre. Baletni plesalci, se vsaki dan pripravljajo po uro in pol, da ohranjajo svojo fizično kondicijo. Ko se pa pripravljajo za posamezno predstavo pa to traja okoli dva meseca. Odkvisno tudi od baletne predstave, če je manj zahtevna ali bolj zahtevna."

11. Kakšna je razlika med pedagoškim delom in delom poklicne plesalke? Kaj raje opravljate?

"Tako bom povedala, oboje je ustvarjalno, ampak se mi zdi, da sta to dve povsem različni stvari. V bistvu kot plesalec si ti odgovoren sam za sebe, ti odločaš kaj boš delal. Pri pedagoškem delu pa moraš to znanje podati in recimo, kadar imajo otroci kakšen nastop, imam mogoče večjo tremo, kot takrat, če bi jaz sama šla nastopati in potem rečem, joj bi raje jaz šla odplesati, mogoče bi bilo manj treme in manj živčnosti, vendar se mi zdi, če ne bi imela s seboj te moje izkušnje, bi po moje bilo težko, predvsem zato, ker mi moje izkušnje iz gledališča veliko pomagajo, ko pripravljamo predstavo z otroci. Kaj zdaj rajši počnem je pa težko vprašanje. Mogoče sedaj raje plešem, ko bom pa starejša pa bom prav gotovo raje poučevala mlade."

12. Za kateri poklic bi se odločili, če ne bi izbrali baleta? Ali so se Vam želje skozi življenje spreminjale?

"Aha, veliko je bilo poklicev, ki sem si jih prej želela opravljati, in se mi je nekako zdelo, sploh, ko sem bila doma, balet ne bo moja baletna pot, predvsem, ker v Trstu nimamo e baletne šole oz. konservatorija za balet. Tam so samo zasebne šole. Takrat sem razmišljala, da bi bila arheologinja, arheologija me je zanimala pa tudi medicina. Ko pa se je ponudila ta možnost, da se vrnemo v Maribor, saj je moja mama Mariborčanka in, da obstaja možnost, da lahko grem na konservatorij je bil balet moja največja želja. Drugače sem pa jaz takoj po srednji šoli že vedela, da bom, poučevala balet, zato sem se vpisala na fakulteto, zdelo se mi je prav, da ima baletni plesalec ima izobrazbo, ker bi pri 40 letih imela manjše telesne sposobnosti za ples in bi se posvetila poučevanju. "

13. Zakaj menite, da se malo ljudi odloča za balet? Kako bi Vi ljudem poskušali približati balet?

"Balet se mi zdi za razliko od drugih plesov, da zahteva veliko discipline in da tudi glasba pri baletu ni tako blizu mladim, kot kakšna bolj moderna glasba. Mi ustvarjamo predstave Hrestač, Pepelka, to jih nekako motivira, ker sami nastopajo in čutijo, da so del nečesa pomembnega, ker se mi zdi, da na nekaterih plesnih šolah ni takšnih nastopov. Če bi bila ura zgolj suhoparni trening, bi bilo to kar naporno, in bi postalo dolgočasno otrokom. Od učitelja pa je odkvisno, kako jih lahko motivira in tudi kašen lik je učitelj - ali je dolgočasen in samo šteje ali se pa ukvarja z mladimi, sploh, ko so v obdobju pubertete, se z njimi pogovarja, malo pošali, je to odkvisno od učitelja, na kakšen način bo izpeljal uro."

14. Zakaj menite, da se za balet večinoma odločajo punce in ne fantje?

" Mogoče zato, ker velja, da je balet bolj punčkasta zadeva, namenjena samo puncam. Mnenja sem, da je to bolj prisotno pri nas v Sloveniji, ker se v tujini veliko fantov odloča za balet. Zdi se mi, da ima moški plesalec veliko več možnosti, da dobi službo, kajti punc je ogromno, fantov pa primanjkuje. Je pa res, da bi bilo potrebno poučiti tudi starše, da balet ni samo za punce. Jaz učim tri fante, to je kar veliko, saj je manjši kraj. Včasih se spopadajo s tem, da se sošolci mogoče malo pohecajo iz njih. Vseeno se mi zdi, da se najde tudi za fante, da plešejo, po moško.."

15. Ali se Vam zdi, da je v družbi premalo zanimanja za balet?

" Ja, mogoče ja, predvsem zato, ker je velika poplava novih oblik plesov. Zvrsti glasbe, mladina ne posluša klasične glasbe in ker se vsa ta moderna glasba vrti po radiu, redkokdaj se sliši, da bi vrteli klasično glasbo. Zdi se mi, da je velik vpliv medijev, ki potem vpliva na otroke, da nekako tudi oni čutijo drugo vrsto glasbe, ne ravno klasično. Na predstavah malo pogrešam mlajšo publiko. Pomembno je, da otroke vzgajamo, da hodijo v gledališče, da vidijo, da je to umetnost in, da vidijo kaj se ustvarja na odru. Ni samo to kaj vse vidi na televiziji. Jaz moje učenke vsako leto peljem na baletno predstavo in nikoli ne bom pozabila, ko smo šli prvič na ogled baletne predstave, so me pred tem spraševali, učiteljica kako pa to zgleda, kaj to bo platno in bodo vrteli posnetek, jaz sem bila tako presenečena, in sem rekla ne, to je v živo, igrali bodo in plesali; tega mogoče malo manjka v manjših krajih, da bi otroke in odrasle, izobrazili, da obstaja neka druga oblika umetnosti."

16. Zakaj menite, da se balet mnogim zdi lahek?

" Mislim, da zato, ker če si gremo ogledati baletno predstavo, izgleda vse zelo lahkotno. Nihče ne bi šel pogledati bolečih baletk na odru, zato izgleda lahkotno. Vsi pa vemo, da je v ozadju te lahkotnosti vloženo ogromno truda, ogromno dela. Gledalci morajo uživati ob lepem plesu. Zaradi te lahkotnosti, ta lahkotnost jim vzbuja užitek ob gledanju."

17. Kateri so Vaši baletni vzorniki?

" Moji baletni vzorniki? Moram priznati, da mogoče nimam vzornikov. Mogoče bi bila to balerina Syngi Dille. Velika vzornica mi je naša slovenska balerina Alenka Ribič Laufer, ker ona je kljub starosti še vedno v top formi, pleše, je nekaj posebnega, kljub temu, da pridejo mlade baletke, graciozne, ona še vedno izstopa na odru. Samo gledaš. Veliko mladih plesalcev tega nima."

18. Ali je v baletu prostor za lastno kreativnost?

" Ko plešeš v ansamblu, kreativnosti ni. Ansambel mora biti enoten, v solistični vlogi, pa ja. Mogoče, ker solistka to vlogo oblikuje sama, čustva, ona tudi lažje kaj doda, kaj svojega. V ansamblu je to težje. Vsaka balerina odpleše glavno vlogo drugače, doda nekaj svojega. Mislim, da je kreativnost mogoča."

19. Ali se vam zdi, da je balet ples preteklosti?

"Mislim, da ne, vedno poudarjam, da je balet, kljub temu da obstaja polno možnosti plesa, osnova. Baletni plesalec, ki ima baletno osnovo, lahko izvaja mogoče tudi sodobni ples. Tudi tukaj v Mariboru imamo baletnike, ki se ukvarjajo, bodisi s klasičnim repertoarjem, s sodobnimi predstavami, mislim da je to mogoče. Težje se mi zdi, da je plesalec, ki pleše hip hop, postal baletni plesalec. Jaz še vedno zagovarjam, da je balet tista osnova. Da balet ni ples preteklosti. Se mi zdi, da se dandanes z raznimi možnostmi še vedno razvija. Predstave niso več v klasičnih postavitvah, temveč se približujejo današnjim časom (Romeo in Julija)."

20. Kako pa vidite prihodnost baleta?

"Mislim, da bo balet vedno ostal, obstajal. Mogoče se bo razvijal v neki drugačni smeri, če gledamo začetke baleta. Zdi se mi, da se nivo baleta vedno razvija, baletni plesalci niso več, stalno se iščejo neki novi pristopi in smeri razvoja. Baletni plesalci so vedno boljši, če primerjamo Mario Taglioni, je zdaj balet na nekem drugem nivoju, vedno raste. Zelo se prepleta s sodobnimi plesi, mislim da bo vedno obstajal."

21. Kaj bi še za zaključek povedali o baletu?

"Sporočila bi to, da se mi zdi pomembno, da ljudje - mladi, starejši obiskujejo in si ogledajo baletne predstave, ker se mi to zdi neka višja umetnost. Predvsem veliko truda, veliko dela. Da s takimi stvaritvami kot so baletne predstave, se mi zdi, da ti predstave prinesejo obilo užitka, raznih občutkov, nekako obogatijo človeka. Ni zgolj to tisti film, ki si ga lahko ogledaš doma, kar ostane v tebi, ne glede ali je to dobra ali slaba predstava. Vseeno je pomembno, da vidijo, da ljudje hodijo v gledališče in da razvijajo ta občutek za kulturo, sploh mladi."

"Zahvaljujete se vam, da ste se odzvali na najino prošnjo za intervju. Veliko sva izvedeli o baletu s tem ste nama zelo pomagali pri izdelavi in raziskovanju najine naloge."

"Hvala vama za povabilo in upam, da sem vama pomagala, da bosta s pomočjo te seminarske tudi vidve pripomogli, da bomo malo razširili znanje o baletu."

9.1 Razprava intervjuja

Na podlagi intervjuja sva potrdili hipotezo o tem, da več deklet, kakor fantov obiskuje balet in tudi več deklet kaže zanimanje zanj. To nama je potrdila poklicna baletna plesalka in pedagoginja Ana Tina Petkovšek.

1 0 Z A K L J U Č E K

V praktičnem delu najine raziskovalne naloge sva se posvetili raziskovanju baleta. Raziskovali sva na podlagi intervjuja z Ano Tino Petkovšek - poklicno baletno plesalko in pedagoginjo, ter na podlagi ankete, ki so jo reševali učenci najine šole.

Na podlagi ankete in intervjuja in ankete sva potrdili oziroma ovrgli najine hipoteze.

Ugotovili sva, da je znanje o baletu na naši šoli zelo šibko, čeprav so bila vprašanja sestavljena iz nekaj osnov o baletu.

V intervjuju nama je Ana Tina Petkovšek, da imajo na šibko znanje o baletu vpliv tudi mediji. Pravi, da se vedno manj mladih udeležuje baletnih predstav. Nekateri sploh ne vedo, da baletna predstava poteka v živo. Na predstavo pa se baletniki pripravljajo 2 meseca ali več. Ana Tina pa nama je v intervjuju povedala, da se je balet močno razvijal. Sploh, če primerjamo balet danes in balet v času Marie Taglioni.

Poklicna baletka in pedagoginja pa je razkrila, da imajo fantje več možnosti za uspeh v baletu v primerjavi s puncami, saj je njih očitno malo. Meni, da to velja večinoma za Slovenijo, saj se v drugih državah tudi fantje odločajo za balet.

Med raziskavo sva se naučili, da moramo razvijati balet, saj bo le tako imel prihodnost.

1 1 Z A H V A L A

Med delom raziskovalne naloge sva izvedeli veliko novega. Tako dobrega in slabega.

Za končano raziskovalno nalogo se morava najprej zahvaliti najini mentorici, ki nama je svetovala in naju vodila skozi to raziskovalno nalogo.

Zahvaliti se morava tudi najinim anketirancem na naši šoli (5., 6., 7., 8., ter 9. razredom) in poklicni baletni plesalki, ter pedagoginji Ani Tini Petkovšek, ki se je prijazno odzvala na intervju in nama odgovorila na sva najina vprašanja.

Zahvale gredo tudi učiteljici Vanesi Princl, ki je vse nas, mlade raziskovalce vodila skozi celotno pot našega ustvarjanja raziskovalne naloge. Vedno nama je bila na voljo za kakršnokoli pomoči pri nalogi.

1 2 V I R I I N L I T E R A T U R A

- BAUMGARTNER, M. 2009. V baletni šoli. Ljubljana: Založba OKA, Otroška knjiga
- CASTLE, K. 1997. Najlepša knjiga o baletu. Tržič: Založba UČILA d.o.o.
- OTRIN, I. 1998. Razvoj plesa in baleta. Ljubljana: Založba DEBORA
- BERRE. 2011. *Adage*. [Online] Dostopno na URL naslovu:
<http://www.paisley.org.uk/wp-content/uploads/2012/01/ballet-300x2251.jpg> [Citirano 13.1.2013, 13:52]
- BOFILL, A. 2010. *Del batterie*. [Online]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.danzaballet.com/?p=3649> [Citirano 12.1.2013, 14:38]
- CVETKO, B. 2005. *Alenka Ribič Laufer in Anton Bogov*. [Online] Dostopno na URL naslovu: <http://www.mediaspeed.net/fotka.asp?id=2&foto=1777> [Citirano 11. 1. 2013, 19:03].
- DALTON, R. 2011. *Arabeska*. [Online] Dostopno na URL naslovu: <http://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Diplome/Diploma22035980SeckarMojca.pdf> [Citirano 13. 1. 2013, 15:49]
- Grand allegro*. [Online] Dostopno na URL naslovu :
<http://grandallegro.wikispaces.com/Music+Resources> [Citirano 14.1. 2013, 21:29]
- KOLNIK, P. 2010. *Grand jete*. [Online] Dostopno na URL naslovu:
http://www.ballet.co.uk/magazines/yr_11/feb11/et_rev_nycb_opening_0110.htm
[Citirano 12.1.2013, 19:56]
- KOLNIK, P. *Pas de deux*. [Online] Dostopno na URL naslovu:
http://www.ballet.co.uk/images/nycb/pk_tschaikovsky_pas_de_deux_ashley_bouder_gonzalo_garcia_pdd_500.jpg [Citirano 13.1.2013, 20:34]
- MIDLIL. 2006. *Iko Otrin*. [Online]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.mediaspeed.net/fotka.asp?id=18&foto=19101> [Citirano 11.1. 2013, 18: 56]
- NATAL, E. *Ports de bras*. [Online] Dostopno na URL naslovu:
<http://ericanatal.blogspot.com/> [Citirano 11.1.2013, 20:09]
- O'CONNOR, R. 2008. *Pas de deux*. [Online] Dostopno na URL naslovu:
http://www.ballet.co.uk/magazines/yr_08/nov08/et_rev_american_ballet_theatre_abs_ii_and_school_1008.htm [Citirano 13.1.2013, 20: 28]

ANKETNI VPRAŠALNIK – BALET

*Sva sedmošolki in delava raziskovalno nalogo na temo Balet. Z izpolnjenim anketnim vprašalnikom bi nama pomagali z izdelavo le te. Ker je anketa anonimna, Vas prosiva za **ISKRENE** odgovore.*

1. Spol: M Ž

2. Razred: a) 5.razred b) 6.razred c) 7.razred

 d) 8.razred e) 9.razred

3. Si že kdaj obiskoval/a balet ali ga obiskuješ?

 DA NE

4. Ste že obiskali kakšno baletno predstavo?

a) DA NE

b) Katero, če se spomnite?

5. Katero zvrst plesa bi radi obiskali?

a) Latinskoameriški plesi

b) Samba

c) Hip hop

d) Salsa

e) Balet

f) Irski plesi

6. Obkrožite 3 stvari, ki se vam zdijo najbolj potrebni pri baletu.

a) Baletni copatki

b) Mrežica za lase

c) Elastika za raztegovanje

d) Dres

- e) Pijača
- f) Drog
- g) Speta frizura

7. Baletna predstava je razdeljena na:

- a) Poglavlja
- b) Dejanja
- c) Partiture

8. Kaj je tutu?

9. Obkroži znane baletnike.

- a) Alenka Ribič Laufer
- b) Anton Bogov
- c) Maja Novak
- d) Aleš Zagoranski
- e) Ana Pavlova
- f) Margot Fonteyn
- g) Leo Delibes

10. Kaj je plie?

11. Se vam zdi balet lahek?

DA NE

Če ste odgovorili z DA, utemeljite svoj odgovor.

Zahvaljujemo se Vam za izpolnjene vprašalnike.